

Опис навчальної дисципліни «Історія дитинства (матеріальна культура, візуальні та писемні джерела).»

П.І.Б., науковий ступінь, вчене звання НПП: Сердюк Ігор Олександрович, доктор історичних наук, доцент

Кафедра: історії України, корпус №1, каб. 19

Факультет: історії та географії

Назва освітніх програм, для яких пропонується НД: «Історія та археологія», «Середня освіта (Історія)»	Мета: формування фахових уявлень про дитинство, як змінний соціальний конструкт, що ґрунтувався на реаліях конкретної історичної епохи.
Рівень вищої освіти: перший (бакалаврський)	
Семестр: IV Статус НД: вибіркова Кількість кредитів/годин: 4 / 120 Види індивідуальних завдань: есеї, робота з текстами та візуальними джерелами	Попередні умови, необхідні для вивчення дисципліни: Дисципліни історичного та/або філософського спрямування.
Мова викладання: українська	Результати навчання: У результаті вивчення дисципліни студенти отримають теоретичні знання та практичні уміння необхідні для фахового розуміння таких історично конструйованих феноменів, як дитинство, батьківство, ставлення до віку людини, бачення її природи. Вивчення курсу буде корисним як майбутнім науковцям, так і вчителям-історикам, адже вони повинні мати фахові уявлення про основний суб'єкт своєї діяльності. Врахування історичного досвіду, змінності дитинства допоможе усвідомити, що й сучасна модель дитинства не є сталою, вона може зазнати істотних змін вже у близькому майбутньому, тоді, коли сьогоднішні студенти саме будуть працювати у школах. Вивчення дисципліни сприятиме формуванню інтегральної, загальних та фахових компетентностей, передбачених діючими освітньо-професійними програмами першого рівня вищої освіти за спеціальностями 032 «Історія та археологія» та 014 «Середня освіта (Історія)», а також іншими освітньо-професійними програмами (педагогічного спрямування). У результаті проходження курсу здобувачі вищої освіти: матимуть здатність: розв'язувати спеціалізовані задачі та практичні проблеми у галузі навчання та дослідження історії, що передбачає глибоке переосмислення наявних та створення нових цілісних знань, оволодіння методологією наукової та науково-педагогічної діяльності, проведення самостійного наукового дослідження, результати якого мають наукову новизну, теоретичне та практичне значення; до збору, обробки, збереження, продукування і передачі професійно важливої інформації з метою її використання в рамках професійного контенту; вмітимуть: проектувати і здійснювати освітній процес з урахуванням сучасної соціокультурної ситуації і рівня розвитку особистості; орієнтуватися у сучасних методологіях історичної науки, працювати з джерелознавчими методиками; аналізувати історіографію та критично осмислювати тексти і джерела для розуміння соціально-історичних феноменів (на прикладі дитинства).
Вид підсумкового контролю: залік	

Теми аудиторних занять та самостійної роботи:

Тема 1. Сучасні підходи до вивчення історії дитинства.

Тема 2. Дитинство в античну епоху та римському праві.

Тема 3. Дитинство у християнській релігійній доктрині.

Тема 4. Дитина у середньовічному соціумі.

Тема 5. Дитина в ранньомодерний час. Конструювання модерної моделі дитинства.

Тема 6. Матеріальна культура дитинства.

Тема 7. Дитяча праця. Гра і дозвілля.

Форми і методи навчання: лекційні та практичні заняття, самостійна робота; розповідь, пояснення, лекція, бесіда, ілюстрація, демонстрація, практичні методи роботи з джерелами

Система оцінювання:

–**методи оцінювання:** усний, письмовий, тестовий, програмований, практичної перевірки, самоконтролю, самооцінки

– критерії оцінювання:

Сума балів, накопичених студентом у процесі вивчення навчальної дисципліни	Рівень досягнення студентом запланованих результатів навчання з навчальної дисципліни
90-100	Студенти всебічно, систематично і глибоко володіють навчально-програмовим матеріалом, вміють самостійно виконувати завдання, передбачені програмою, засвоїли основну і ознайомлені з додатковою літературою, яка рекомендована програмою. Оцінка «відмінно» виставляється студентам, які набули усіх необхідних практичних умінь і навичок, виявили творчі здібності і використовують їх при вивченні навчально-програмового матеріалу. Проявили нахили до наукової роботи
75-89	Студенти опанували навчально-програмовий матеріал, успішно виконали завдання, передбачені програмою, засвоїли основну літературу, яка рекомендована програмою; показують систематичний характер знань з дисципліни і вміють самостійно поповнювати свої знання протягом всього навчання.
60-74	Студенти знають основний навчально-програмовий матеріал в обсязі, необхідному для подальшого навчання і використання його у майбутній професії, виконують завдання непогано, але із значною кількістю помилок, ознайомлені з основними ресурсами, які рекомендовано програмою. Оцінка «задовільно» виставляється студентам, які допустили помилки при виконанні підсумкових завдань, але під керівництвом викладача вони знаходять шляхи їх подолання
35-59	Студенти погано оволоділи навчально-програмовим матеріалом, допускають велику кількість помилок при виконанні завдань, передбачених програмою. Оцінка «незадовільно» виставляється студентам, які не можуть продовжувати навчання або приступити до професійної діяльності після закінчення ЗВО без додаткових знань з даної дисципліни
0-34	Студенти не оволоділи навчально-програмовим матеріалом, допускають грубі помилки при виконанні завдань, передбачених програмою. Оцінка «незадовільно» виставляється студентам, які не можуть продовжувати навчання або приступити до професійної діяльності після закінчення ЗВО.

Основні інформаційні джерела:

- 1.Арбес Ф. Ребенок и семейная жизнь при старом порядке. Екатеринбург: Издательство Уральского университета, 1999. 419 с.
- 2.Малолетние подданные большой империи. Филипп Арбес и история детства в России (XVIII – начало XIX века). М.: РГГУ, 2012.
- 3.Гошко Т. Уявлення про дитинство у кодексах міського права в Речі Посполитій XVI – початку XVII ст. // МІКС. 2017. № 2 (4). С. 37–56.

4. Грушевський М., Кузеля З. Дитина у звичаях і віруваннях українського народу. Репр. вид. 1906 р. К.: Інтелектуальна книга, 2017.
5. Грушевський М., Кузеля З. Дитина у звичаях і віруваннях українського народу. Репр. вид. 1907 р. Ч. 2. К.: Інтелектуальна книга, 2017. 196 с.
6. Демоз Л. Еволюція дитинства // Демоз Л. Психоісторія: [Пер. с англ.]. Ростов н/Д: Фенікс, 2000. С. 14–86.
7. Долгов В. Рождение и ранний период жизни ребенка в Древней Руси XI–XIII веков: методы ухода, обрядовая защита, ценностные приоритеты // ЭО. 2006. № 5. С. 29–40.
8. Заглада Н. Побут селянської дитини. Матеріали до монографії с. Старосілля. К., 1929. 218 с.
9. Калверт К. Дети в доме: материальная культура раннего детства, 1600–1900 / Пер. с англ. О. Кошелевой, И. Савельевой, В. Безрогова. М.: НЛО, 2009. 272 с.
10. Кон И. Ребенок и общество: (Историко-этнографическая перспектива). М.: «Наука», 1988. 270 с.
11. Маслійчук В. Дитина та голодні роки (стратегії дорослої та дитячої поведінки на Північному Лівобережжі у 80-х рр. XVIII ст.) // СЛ. 2008. № 5. С. 94–99.
12. Маслійчук В. Дітозгубництво на Лівобережній та Слобідській Україні у другій половині XVIII ст. Харків: Харківський музей приватної садиби, 2008. 128 с.
13. Мид М. Культура и мир детства. Избранные произведения. Пер. с англ. Ю. Асеева. М.: «Наука», 1988. 429 с.
14. Детство в христианской традиции и современной культуре. Киев: Дух і Літера, 2012.
15. Сердюк І. Древо без плоду: бездітність і безпліддя в суспільстві Гетьманщини // Соціум. Вип. 13–14. К., 2017. С. 162–181.
16. Сердюк І. Маленький дорослий: Дитина й дитинство в Гетьманщині 18 ст. Київ, 2018.
17. Сумцов Н. О славянских народных воззрениях на новорожденного ребенка // ЖМНП. 1880. № 11. С. 69–94.
18. Badinter E. Historia miłości macierzyńskiej. Warszawa: Oficyna Wydawnicza Volumen, 1998. 276 s.
19. Bowman V. Scholarly Resources for Children and Childhood Studies: A Research Guide and Annotated Bibliography. Toronto: Scarecrow Press, 2007. 298 p.
20. Cunningham H. The Children of the Poor: Representations of Childhood since the Seventeenth Century. Cambridge, Mass.: Blackwell, 1992.
21. Cunningham H. The Invention of Childhood. London: BBC Books, 2006. 302 p.
22. Encyclopedia of Children and Childhood in History and Society. New York: Macmillan Reference USA, 2003.

Електронні ресурси:

<http://www.history.org.ua> – сайт Інституту історії України НАН України.

<http://litopys.org.ua/> – сайт, котрий спеціалізується на джерелах з історії України. Містить тексти літописів, щоденників, пам'ятки літератури, історичні мапи та документи.

<https://www.shcy.org/> - сайт міжнародної асоціації істориків дитинства і юності

Забезпечення: комп'ютер, мультимедійний проектор, база візуальних зображень та текстів.